

Bydgoszcz, 22.08.2025 r.

Dr hab. Agnieszka Gołębiowska-Suchorska, prof. uczelni

doktor habilitowana nauk humanistycznych w dyscyplinie literaturoznawstwo

Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy

Wydział Literaturoznawstwa, ul. Jagiellońska 11, 85–067 Bydgoszcz

Recenzja rozprawy doktorskiej

pani mgr Evelyn Vizhentas

pt. „Обрядность жизненного цикла (рождение и смерть) польской общины
в Вершине в Сибири в условиях многокультурия”,

tytuł rozprawy w języku polskim: „Obrzędowość cyklu życia (narodziny i śmierć) polskiej
wspólnoty w Wierszynie na Syberii w warunkach wielokulturowości”

napisanej pod kierunkiem

prof. dr. hab. Michała Głuszkowskiego (UMK)

prof. Jeanmarie Rouhier-Willoughby (Uniwersytet Kentucky),

dyscyplina: literaturoznawstwo

Podstawa sporządzenia recenzji

Recenzja została sporządzona:

- w związku z powołaniem przez Radę Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu (pismo z 15.07.2025 r.) do pełnienia funkcji recenzenta w postępowaniu o nadanie stopnia naukowego doktora nauk humanistycznych mgr Evelinie Vizhentas,
- na podstawie tekstu rozprawy doktorskiej liczącej 368 stron komputeropisu, zawierającego oprócz tekstu zasadniczego także spis skrótów, podziękowania, bibliografię, spis tabel i fotografii, notę bibliograficzną oraz aneks (mapy i schematy).

I. Opinia ogólna

Praca prezentuje niezmiernie ciekawe wyniki badania kultury obrzędowej polskiej ludności zamieszkującej wieś Wierszyna położoną w rejonie bochańskim w obwodzie irkuckim w Rosji. Wieś powstała jako efekt dobrowolnej kolonizacji Syberii na początku XX w., a kultura jej mieszkańców jest przykładem zrównoważonego rozwoju etniczno-kulturowego w wieloetnicznym (m.in. Rosjanie i Buriaci) i wielowyznaniowym środowisku (katolicyzm, prawosławie, szamanizm). Założeniem pracy było dowiedzenie, że rytuały rodzinne związane z granicznymi wydarzeniami w życiu człowieka – narodzinami i śmiercią, charakteryzujące się stabilną strukturą i symboliką, są jednym z najważniejszych mechanizmów transmisji i zachowania tożsamości etnicznej Polaków z Wierszyny. Zasadniczy materiał badawczy stanowiły materiały terenowe utrwalone w małopolskim dialekcie języka polskiego, zebrane przez Doktorantkę w latach 2020–2025. Stanowią one niezwykle wartościowe źródła w badaniach nad recepcją międzykulturową, pamięcią kulturową i lokalnymi narracjami. Mimo interdyscyplinarnej perspektywy badawczej, dysertacja spełnia wymogi stawiane pracom w dyscyplinie literaturoznawstwo, ponieważ opiera się na badaniu tekstów ustnych w kontekście kultury, rytuału, tożsamości.

II. Ocena metodyki badawczej (założenia, cele, metody)

Metody gromadzenia materiału terenowego zostały opisane szczegółowo i dobrane prawidłowo – wywiad otwarty, obserwacja uczestnicząca, obserwacja zdalna. Audiomateriały (zastane oraz własne) opracowano poprawnie pod względem transkrypcji i analizy. Transkrypcji dokonano z uwzględnieniem specyfiki językowej, wypowiedzi w dialekcie małopolskim i cytaty w języku polskim zostały przetłumaczone na język rosyjski w celu stworzenia jednolitej bazy danych. Analiza obejmowała kodowanie tematyczne stwarzające bazę do dalszej interpretacji semiotycznej i porównawczo-kulturowej. Szczegółowo przedstawiono zasady etyczne pozyskiwania materiałów oraz zasady techniczne ich cytowania.

W dysertacji nie pominięto także krytycznej autorefleksji odnośnie do ograniczeń badań czy możliwych trudności. Autorka prowadziła badania we własnym środowisku, co ma swoje zalety i wady. Dzięki znajomości języka, ludzi, kontekstu niektórych wydarzeń czy zwyczajów łatwiej jej było z pewnością dotrzeć do uczestników badania i zdobyć ich zaufanie, być może także dostrzec niuanse, które dla zewnętrznego obserwatora mogą być niewidoczne. Nie bez znaczenia jest także efektywność logistyczna badań we własnym środowisku (szybsze tempo

badan, łatwiejsza organizacja, również w warunkach pandemicznych ograniczeń). Jednak w takim przypadku istnieje ryzyko, że badacz będzie nieświadomie faworyzował pewne osoby, poglądy lub interpretacje, że napotka trudności etyczne lub uzyska informacje zmanipulowane, ponieważ znajomość z badaczem może wpływać na odpowiedzi respondentów. Wydaje się, że mgr Vizhentas zminimalizowała to ryzyko dzięki własnej refleksyjności jako badacza i transparentności metodologicznej (jasny opis relacji ze środowiskiem i sposobu, w jaki wpływały na badanie). Ważną częścią rozdziału pierwszego jest informacja o przeprowadzaniu przez Doktorantkę wstępnej analizy ryzyka niepowodzeń na podstawie jej własnego doświadczenia w prowadzeniu badań terenowych oraz uwag eksperckich opiekunów naukowych. Jako zagrożenia wymieniono specyfikę tematyki (intymność i emocjonalność) związanej z tabuizowanymi aspektami kultury (śmierć) i ograniczenia pandemiczne w kontaktach bezpośrednich z respondentami.

Metody opracowania materiałów źródłowych zostały dobrane prawidłowo i obejmowały szeroki interdyscyplinarny zestaw procedur, technik i narzędzi służących do rozwiązania postawionego problemu badawczego: w zakresie opracowania materiałów terenowych – metody jakościowe i ilościowe, odnośnie do aspektów historycznych – metody historyczno-porównawczą i diachroniczną, z zakresu kulturoznawstwa – metodę porównawczo-typologiczną i antropologiczno-kulturoznawczą, z zakresu metod filologicznych – analizę tekstową i etnolingwistyczną. Ulokowanie przeprowadzonych badań etnograficznych oraz analizy i interpretacji ich wyników w dyscyplinie literaturoznawstwa nieco się w tym zestawie metod rozmywa, choć w praktyce takie podejście zostało zrealizowane, ponieważ badania prowadzone były w duchu tzw. historii mówionej, dostarczyły więc materiału do badań nad oralnością i językiem mówionym jako formą ekspresji kulturowej w środowisku wielokulturowym. Literaturoznawczą perspektywę wzmocniłaby analiza tekstów uwzględniająca np. cechy gatunkowe wypowiedzi respondentów, m.in. w zakresie aspektów strukturalnych, np. formuł testimonialnych ukazujących zdystansowanie respondenta do własnej opowieści przez przywołanie jej źródła czy zdejmujących częściowo odpowiedzialność za konsekwencje rozprzestrzenienia informacji, co nie jest bez znaczenia w przypadku kontaktów międzykulturowych (tzw. formuła FOAF – ang. *friend of a friend*, pol. *przyjaciół znajomego*).

III. Ocena doboru i wykorzystania literatury i źródeł

Dobór i wykorzystanie literatury przedmiotu w recenzowanej rozprawie doktorskiej oceniam pozytywnie pod względem aktualność źródeł, ich różnorodność (monografie, artykuły naukowe, dane archiwalne) i autorytetu autorów. Zastrzeżenie budzi jedynie wykorzystanie pozycji Barbary Oгородowskiej *Polskie tradycje i obyczaje rodzinne* (Warszawa, 2008), ponieważ jest to pozycja popularyzatorska, choć oparta na solidnych podstawach etnograficznych. Literatura w językach polskim, angielskim i rosyjskim obejmuje wszystkie istotne aspekty problemu badawczego, została użyta do stworzenia tła teoretycznego dla badań i jest adekwatna do postawionych pytań i hipotez.

W części bibliografii zatytułowanej „Dane z archiwów” zgromadzono różne źródła, spośród których nie wszystkie spełniają kryterium archiwalności. Przykładowo *Regulamin organizacji usług pogrzebowych i pochówku, działalności pogrzebowej i utrzymania cmentarzy na terenie gminy „Szarałdaj” z 2014 roku* (oryg. *Положение об организации ритуальных услуг и погребения, похоронного дела и содержания кладбищ на территории МО «Шаралдай» од 2014 года*) jest dokumentem obowiązującym, dostępnym online i z takim kwalifikatorem powinien być zamieszczony w bibliografii. Film dokumentalny z cyklu *Małe ojczyzny* to materiał wideo i tak powinien być sklasyfikowany, a jeśli został pozyskany z zasobów archiwalnych, to należy wskazać z jakich.

Wyniki badań zebrane za pomocą metod terenowych wykorzystane w dysertacji pochodzą z dwóch źródeł. Pierwsze to tzw. materiały zastane – nagrania audio przechowywane w archiwum Katedry Języków Słowiańskich Uniwersytetu Mikołaja Kopernika z lat 2008–2019 oraz materiały z 2010 roku, według informacji zamieszczonej przez mgr Vizhentas, *udostępnione przez badaczy z Moskiewskiego Liceum Ogólnokształcącego* (oryg. *предоставленные исследователями из Московской средней общеобразовательной школы*, s. 26). O ile kompetencje badaczy z UMK i miejsce przechowywania pozyskanych przez nich danych terenowych nie budzą zastrzeżeń, to określenie *badacze ze szkoły średniej* wywołuje wątpliwości. Po pierwsze, nie podano danych pozwalających zidentyfikować szkołę, w której zgromadzono materiały terenowe. Nazwa *Moskiewskie Liceum Ogólnokształcącego* jest, przynajmniej w ocenie czytelnika z Polski, bardzo ogólna i sugeruje dowolną szkołę średnią funkcjonującą w Moskwie, jednak moja kwerenda internetowa wykazała istnienie szkół o takiej nazwie również w kilku innych miejscowościach w Rosji. Zakładam, że rzetelność materiałów „szkolnych” została przez mgr Vizhentas zweryfikowana, jednak w dysertacji powinna znaleźć

się szersza informacja o „badaczach ze szkoły średniej” – czy byli to nauczyciele, gromadzący materiały np. w ramach jakiegoś projektu społeczno-kulturalnego, czy może uczniowie w ramach projektów edukacyjnych?

Drugie źródło materiałów terenowych to zgromadzone przez Doktorantkę własne wyniki badań terenowych (źródła wywołane), będące świadectwem jej samodzielności badawczej i kompetencji metodologicznych. Wyniki badań mgr Vizhentas odpowiadają na pytania badawcze sformułowane w rozprawie, a ich wcześniejsze cząstkowe publikacje (zob. „Nota bibliograficzna”, oryg. „Библиографическая справка”), jak sądzę, pozwoliły uniknąć błędów, które mogłyby zostać niezauważone w zamkniętym procesie badawczym, co jest szczególnie istotne w przypadku badań prowadzonych we własnym środowisku. Materiały własne (61 wywiadów) Doktorantka opisała prawidłowo i szczegółowo. W tabeli nr 1 przedstawiła podział respondentów ze względu na typ grupy (podstawowa i porównawcza), wskazała sposoby kontaktu z respondentami (online i stacjonarnie). Ponadto bazę źródłową dysertacji stanowiły fotografie, dokumenty lokalne, materiały cyfrowe. Porównanie danych ze źródeł o różnym pochodzeniu (wywołanych i zastanych; narracyjnych i tekstowych; wizualnych; cyfrowych) pozwala zweryfikować spójność ustaleń, uniknąć jednostronności i błędów interpretacyjnych.

IV. Ocena poprawności struktury rozprawy oraz jej zawartości merytorycznej

W rozdziale pierwszym pt. „Teoretyczne aspekty badań” (oryg. „Теоретические аспекты исследования”) uargumentowano wybór tematu, wskazano przedmiot i podmiot badań, uzasadniając koncentrację uwagi na dwóch granicznych obrzędach w życiu człowieka, sformułowano cele i zadania badawcze, podstawy teoretyczne i metodologiczne badań, ich bazę empiryczną, teoretyczne i praktyczne znaczenie uzyskanych wyników. Pewne niejasności budzi sformułowanie uzasadniające nowatorstwo prezentowanych badań: *będzie pierwszym projektem etnograficznym, w którym rytuały narodzin i śmierci zostaną zbadane w kontekście społeczno-kulturowym lokalnej tradycji charakterystycznej dla konkretnego regionu – obwodu irkuckiego, rejonu bochańskiego* (oryg. *станет первым этнографическим проектом, в котором обряды рождения и смерти рассматриваются в социокультурном контексте локальной традиции, характерной для конкретного региона – Иркутской области, Боханского района*). Zapewne zamierzeniem Autorki było wskazanie, że jej badania były pierwszym projektem odnośnie do regionu, który badała, jednak taka forma zapisu sugeruje, że jest to

w ogóle pierwsze badanie rytuałów narodzin i śmierci przeprowadzone w jakimś konkretnym regionie Rosji, co oczywiście nie jest prawdą.

W celu prześledzenia przemian praktyk rytualnych narodzin i śmierci w zależności od zmian społeczno-politycznych i kulturowych zachodzących w regionie umownie wyróżniono trzy okresy chronologiczne: od powstania wsi Wierszyna (1910 r.) do Rewolucji październikowej, okres radziecki oraz okres postradziecki (od lat 90. XX wieku do chwili obecnej). Praktyki obrzędowe mieszkańców Wierszyny konfrontowano z opisami etnograficznymi obrzędów zarejestrowanymi przez etnografów na terenie Polski. Cele *stricte* filologiczne określone w rozprawie, dotyczyły identyfikacji symboli i terminologii rytualnej zapisanej w tekstach ustnych oraz formuł i działań składających się na słownictwo i praktykę rytualną. W interdyscyplinarnym kontekście rozprawy analiza tekstów pozwoliła zbadać regionalne warianty obrzędów, ich lokalne nazwy, przebieg, znaczenie oraz modyfikacje rytuałów i ich współczesne reinterpretacje.

W rozdziale drugim – „Tło historyczne społeczności lokalnych” (oryg. „Исторический фон локальных сообществ”) Autorka poświęciła cały podrozdział (1.2. „Buriaci Szarałdajewscy i cechy charakterystyczne kultury buriackiej”, oryg. „Шаралдаевские буряты и характерные черты бурятской культуры”) kulturze Buriatów, co jest uzasadnione ze względu na fakt, iż są oni ludnością rdzenną, a więc zastaną przez polskich przesiedleńców, posiadającą odmienne tradycje obrzędowe i wierzeniowe (szamanizm) oraz kulturowe (np. koczowniczy tryb życia). Prezentacja najważniejszych informacji o kulturze Buriatów stanowi wstęp i tło do analizy oraz interpretacji wypowiedzi Polaków o sąsiadach i wpływach międzykulturowych prezentowanych w kolejnych rozdziałach. Wypowiedzi Polaków o zwyczajach buriackich dobrze pokazują, jak badana społeczność postrzega, interpretuje i reaguje na elementy obcej kultury, z którymi współistnieje w przestrzeni lokalnej.

Rozdział trzeci zatytułowany „Rytuały związane z narodzinami” (oryg. „Родильный обрядовый комплекс”) poświęcono prezentacji aspektów kultury buriackiej i polskiej, jednak nieco zaburzona została dominująca perspektywa ludności polskiej. Sposób prezentacji materiału sprawia, że opisy tradycji buriackich wydają się równoległe, równoważne wobec tych dotyczących polskich. Wywiady z Buriatami o ich tradycjach (bardzo interesujące) lepiej odpowiadałyby tytułowemu zagadnieniu dysertacji, gdyby dotyczyły wpływu polskiej kultury na obrzędy i zwyczaje rdzennej ludności, ewentualnie odbioru tej słowiańskiej kultury przez Buriatów. W świetle tytułowego zagadnienia przykładem prawidłowej prezentacji problemu

tradycji buriackich są wywiady z Polakami o tym, że Buriaci w czasach carskich chrzcili się nawet kilkakrotnie ze względu na nagrodę finansową czy o otwartości systemu wierzeń Buriatów odmiennej od zasad katolickiej, monoteistycznej religii (s. 216–219).

Ustalenia Doktorantki dotyczące poszukiwań kandydatów na rodziców chrzestnych są interesujące w kontekście współczesnych dylematów osób wierzących w Polsce. Odnotowane przez Badaczkę określenie *krzesny z pirwszy ławki* oznaczające osobę losowo wybraną na rodzica chrzestnego bezpośrednio przed obrzędem chrztu, zwykle spośród osób obecnych w kościele, koresponduje z analogicznymi problemami odnotowywanymi w środowisku katolików w Polsce (zob. np.: K. Oprządek, *Ojciec chrzestny? Z internetu*, „Gazeta Wyborcza. Duży Format”, 18.04.2012, <https://wyborcza.pl/duzyformat/7,127290,11566449,ojciec-chrzestny-z-internetu.html>). Ta zbieżność nie jest oczywiście wyrazem przenoszenia czy podtrzymywania zachowań, tradycji z Polski, ale znakiem ogólnego kryzysu religijności, niezależnego od miejsca i dowodem istnienia swoistych równoległych innowacji wprowadzanych w celu zaspokojenia takich samych potrzeb w nowych warunkach kulturowych.

Zapewne przez pomyłkę przy analizie wpływu kontaktów kulturowo-językowych na wybór imienia, zaliczono imię Jan do nietradycyjnych dla kultury polskiej (s. 227), choć wcześniej wskazano je jako typowo polskie, zastępujące nawet rosyjskie imię Iwan w kontaktach nieformalnych (s. 223).

W rozdziale czwartym – „Zwyczaje i obrzędy pogrzebowo-wspominkowe” (oryg. „Похоронно-поминальные обычаи и обряды”) hierarchia prezentacji danych o tradycjach polskich i buriackich została zachowana o wiele lepiej, czego dobrym przykładem jest sposób przedstawienia informacji o wiedzy Polaków na temat buriackich zwyczajów dotyczących zakrywania twarzy zmarłego (s. 280), sposobu grzebania ciała zmarłego (s. 261, 291) czy ofiary alkoholowej na stypie (s. 293–294). Omówienie tych zagadnień stawia na pierwszym miejscu perspektywę badanej grupy, nie zrównuje jej z grupą porównawczą. Również tradycje rosyjskie przedstawiono z perspektywy tytułowej grupy Polaków z Wierszyny. Wspomniany w wywiadach *wynzeł* – zawiązana w tkaninę odzież przygotowana na pogrzeb, przypomina zwyczaj Rosjanek z Uralu, które rzeczy do przyszłego pochówku przechowywały w tzw. „węzełku/tobołku na śmierć” (ros. *смёртный узел*), jednak w wypowiedziach Polaków o takim zapożyczeniu nie wspomniano (zob.: Т. Ивановна Рожкова, С. Алексеевна Моисеева (сост.), *Похоронно-поминальные традиции на Южном Урале: сборник материалов фольклорных экспедиций лаборатории народной культуры*, Магнитогорск 2008).

Na stronie 294 prawdopodobnie wkradła się pomyłka w określenie pochodzenia respondenta – wskazano buriackie, a tekst wywiadu zapisano po polsku (małopolsku). Dwukrotnie wykorzystano te same cytaty z wywiadów w tym samym celu – zilustrowania zwyczaju niezasłaniania twarzy zmarłego (ss. 280 i 320).

W podsumowaniu rozprawy Autorka stwierdziła, że główny nacisk kładła na systemy obrzędowe Polaków z Wierszyny i Buriatów Szarałdajewskich, które dotychczas pozostawały poza obszarem analiz akademickich (s. 350). Sformułowania odnośnie do niektórych wniosków są mylące, sugerują bowiem, że celem analizy było porównanie trzech grup etnicznych: *Analiza praktyk ciążowych i porodowych nie wykazała istotnych różnic między Wierszynianami, Buriatami i Rosjanami* (oryg. *Анализ дородовых и родовых практик не выявил значительных различий между вершининцами, бурятами и русскими*, s. 352). Potwierdza to moje wcześniejsze spostrzeżenia na temat zaburzonej hierarchii prezentacji materiałów dotyczących różnych grup etnicznych. Celem rozprawy, wynikającym również z jej tytułu, nie było szukanie różnic i podobieństw między obrzędowością różnych grup etnicznych, ale charakterystyka obrzędów wspólnoty polskiej w kontekście kontaktów językowo-kulturowych z Rosjanami i Buriatami. Ostateczne wyniki analizy przeprowadzonej w dysertacji odpowiadają jednak jej tematowi.

Podsumowując, w świetle powyższych opinii i spostrzeżeń ocena poprawności struktury rozprawy mgr Vizhentas oraz jej merytorycznej zawartości jest pozytywna.

V. Ocena formalnej strony rozprawy

Niestety w egzemplarzu pracy, który otrzymałam, nie znalazło się streszczenie w języku polskim, ani tytuł pracy w języku polskim. Zakładam jednak, że oba te elementy zostały na język polski przetłumaczone zgodnie z proceduralnymi wymogami (art. 187 ust. 4 ustawy *Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce*). Polską wersję tytułu przekazano mi w piśmie dotyczącym decyzji Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo o wyznaczeniu mnie do pełnienia roli recenzenta.

Pod względem redakcyjnym i językowym praca powinna być bardziej dopracowana. Konsekwentnie w całym tekście stosowane jest podwójne wyróżnienie tytułów – kursywa i cudzysłów, a także spacje przed, po lub przed i po numerach odsyłaczy w tekście. Zdarzają się powtórzenia, literówki, które nie zaburzają percepcji tekstu głównego (np. *надкробный*), jednak są dezorientujące w cytatach z wypowiedzi respondentów (*tzra* zamiast *trza* na ss. 143, 146, 211, 272; *clyb* zamiast *chlyb* – s. 167). W przypadku cytatów w dialekcie małopolskim poprawność

zapisu ma zasadnicze znaczenie, ponieważ zapis, który wygląda jak błąd w języku ogólnym, może być cechą dialektalną, nieoczywistą dla czytelnika.

Słowiańska wielojęzyczność Autorki (polski, małopolski, rosyjski), niewątpliwie pomocna w trakcie badań terenowych, niestety odcisnęła piętno na tekście. Trafiają się w nim polonizmy, np.: *туристов с Польши, которых не было где принять* – poprawnie: *туристов из Польши, которых было негде принять* (s. 67); *возможность для тех, которые были крещены* – poprawnie: *возможность для тех, кто был крещён* (s. 199); *практика надавания двойных имён* – poprawnie: *практика присвоения двойных имён* lub *практика давать двойные имена* (s. 236). W wielu miejscach wskazana byłaby korekta gramatyczna i składniowa, np.: *общаться за счет шепота* – poprawnie: *общаться шёпотом* (s. 270); *репрессия на церковь* – poprawnie: *против церкви* (s. 279); *некий отличай* – poprawnie: *некое отличие* (s. 291). Wielokrotnie błędnie stosowany jest przysłówek miejsca *где* w funkcji spójnika podrzędnego, np.: *Мифологическое мышление характерно для культур, где природа, её элементы...* – poprawnie: *...для культур, в которых...* (s. 39); *была организована программа «Возрождение и развитие культуры села», где ее целью являлось...* – poprawnie: *... которой целью являлось* (s. 62); *Шаралдаевские буряты являются представителями племени булагат, где его тотемом является Буха Ноён Баабай* – poprawnie: *племени булагат, тотемом которого является...* (s. 72).

Za nieprawidłowy uważam także zapis źródeł internetowych ograniczony wyłącznie do podania linku, ponieważ nie wskazuje na rodzaj materiału i uniemożliwia jego ocenę merytoryczną (np. ss. 61, 75, 76, 81, 104, 105, 106, 153). Jako źródło fotografii nr 9 ze strony 191 (tzw. kukielka) należałoby wskazać zasoby Muzeum Etnograficznego w Warszawie, nie blog. Źródła internetowe nie zostały ujęte w „Bibliografii”.

Niestety, błąd wkraść się także w nazwisko autora jednej z pozycji etnograficznych zasadniczych dla celów rozprawy – Henryka Biegeleisen → *Biegeleison* (w odsyłaczach nr 429, 447, 462). Wątpliwości budzi także transliteracja nazwiska etnografa – *Бегелеусен*, ponieważ w źródłach rosyjskojęzycznych stosowana jest transkrypcja fonetyczna – *Бизеляйзен*.

VI. Pytania problemowe

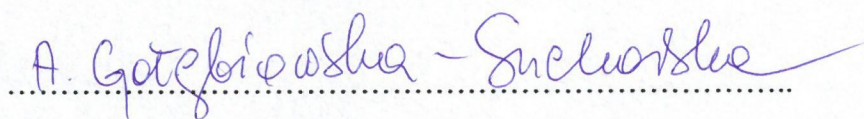
Po zapoznaniu się z rozprawą mam następujące pytania do Doktorantki, o odpowiedź na które proszę podczas publicznej obrony:

1. Kim byli wspomniani w rozprawie „badacze ze szkoły średniej”?

2. Czy wśród zgromadzonych materiałów znalazły się jakieś informacje na temat specyfiki pochówków dzieci nieochrzczonych?
3. Czy w jakimkolwiek stopniu zauważalne są wpływy rosyjskich płaczów pogrzebowych na tradycje pogrzebowe polskich mieszkańców Wierszyny?
4. Czy Autorka dysponuje szerszymi informacjami na temat polskich znachorek, o których wspomina (s. 179)?
5. Czy znane są jakieś zapisy, rękopisy zamów ludowych stosowanych przez Polaków z Wierszyny?

VII. WNIOSKI I KONKLUZJA

Rozprawa doktorska pani mgr Eveliny Vizhentas zatytułowana „Обрядность жизненного цикла (рождение и смерть) польской общины в Вершине в Сибири в условиях многокультурия” (tytuł rozprawy w języku polskim: „Obrzędowość cyklu życia (narodziny i śmierć) polskiej wspólnoty w Wierszynie na Syberii w warunkach wielokulturowości”) stanowi poprawne metodologicznie rozwiązanie oryginalnego problemu badawczego i spełnia wymogi merytoryczne odnośnie do dysertacji w dyscyplinie literaturoznawstwo w zakresie problematyki, metod badawczych oraz wykorzystanej literatury źródłowej i krytycznej, dlatego **wnioskę** do Rady Dyscypliny Literaturoznawstwo Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu **o dopuszczenie jej do publicznej obrony.**

/Agnieszka Gołębiowska-Suchorska/